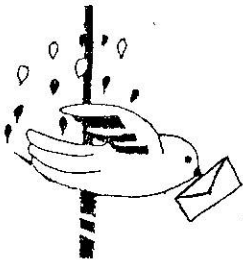

Thư Gửi Bạn: Chuyện Phiếm Na-Uy

Lời nói đầu: Thư gửi cho một bạn mà cũng là gửi cho tất cả các bạn thân có thể gặp tao với nhau, tâm-sự với nhau trong những giây phút rảnh-rảnh, chạnh lòng với cảnh xứ lạ quê người, tập-quán, phong-tục khác hẳn với những gì mà ta đã quen từ trước. Cảm-hứng ở đời sống hằng ngày và cũng từ một bài về "văn-hóa" của một AH trong số trước đây.

Raufoss, ngày 28.02.86

G. thân,

Lúc sau này tao ít thu-từ cho mây. Mây cũng vậy thôi. Cuộc sống hồi-hả hằng ngày đã cướp hết của tụi mình thì-giờ tâm-sự với nhau, nhưng không cướp được thì-giờ nghĩ tới nhau. Tuy không viết cho mây thường, nhưng tao vẫn có nhiều lúc nghĩ tới mây luôn. Định ngồi xuống cầm viết tâm-sự vài hàng, nhưng rồi không vì lý-do này cũng vì lý-do kia lại thôi (có cả một phần do lười-biếng). Hôm nay thì tao phá lệ đây, viết cho mây mây giống, muốn kể cho mây nghe vài chuyện phiếm vụn-vặt.

Trời na-uy lúc này lạnh, lạnh nhiều và lạnh dài-dằng. Năm nay lạnh từ đầu tháng 10 cho đến bây giờ, ngày chót của tháng 2 vẫn còn lạnh (-20°C). Cái lạnh ở đây cứ lăm cho tao nhớ cái nóng của Saigon. Không hiểu sau 7 năm sống ở xứ tuyết này, tao có còn chịu nổi được cái "nóng nung người nóng, nóng ghê" của Saigon ngày nào. Dù thế nào đi nữa thì tao cũng đã quen ít nhiều với khí-hậu mới. Điều đó tao chỉ "cảm" thôi trước đây, và mới "thấy" khi tao tiếp-xúc với vài người việt-nam mới sang đây (trong vòng 1-2 năm trở lại). Thí-dụ như thấy cách ăn-mặc của họ -lúc trong nhà cũng như khi ra đường- mới "thấy" rằng mình đã có phần quen với khí-hậu ở đây rồi. Tao kể rõ hơn cho mây nghe (vì không hiểu khi mây còn ở Alberta, mây có nói là lạnh kinh lắm, cách phục-sức, đi đứng bên ấy có như bên này không):

Mùa đông ở trong nhà, tao không còn dùng những loại hàng-vải bằng sợi nhân-tạo nữa mà chỉ dùng hoặc loại cotton 100% hay len pha acryl hoặc pha cotton, luôn mang vớ và pantouffe dù sàn nhà chỗ nào cũng trải thảm dày, lỗ sưởi mở vừa phải (tiết-kiệm năng-lượng và cả túi tiền) giữ nhiệt độ trong nhà vững ở mức $+20^{\circ}$ đến $+22^{\circ}\text{C}$. Đối với người "mới" thì tao vẫn thấy họ ăn-mặc đồ hằng mỏng, nhẹ-nhàng và lỗ sưởi thì mở nóng hừng-hực. Bước vào nhà là thấy mặt nóng ngay (chớ không phải nóng mặt -tiếng Việt mình có nhiều chữ độc-đáo lắm!). Hoặc ngược lại một số người "cũ" lại mặc áo jacket trong nhà vì nhà ...lạnh ngắt (tận-tiền túi tiền đến thành hà-tiền).

Khi đi ra ngoài, đi dự tiệc hoặc thăm-viếng ai chẳng hạn, dĩ-nhiên là tao phải ăn-mặc kỹ rồi (cho dù là đi xe có heater tốt). Tối-thiểu phải có: quần vớ kiểu đồ nhái, áo lót bằng len 100%, quần-áo bằng vải len dày thêm cái áo lạnh na-uy (len dày cộm và nóng đến không thể mặc trong nhà quá $\frac{1}{2}$ giờ), ngoài có cái jacket hoặc manteau cũng dày cộm, khăn quàng cổ bằng len quần hai vòng, nón len/lông che kín tai, găng tay len/da có độn tơ cách-nhiệt, vớ phải 2 lớp: 1 lớp thường bên trong thêm một lớp vớ len loại cứng và dày, giày có tơ cách-nhiệt bên trong nên luôn phải có số lớn ít nhất là một số so với ni chân của mình. Chưa hết tay còn phải xách theo một cái túi đựng đôi giày da mùa hè để... khi vào nhà hăng/nhà quen, có mã thay giày ra cũng như lột bớt các thứ trang-bi lỉnh-kỉnh kể trên.

"Người mới" thì tao thấy họ thường không dùng dây-dù các thứ áo-quần kể trên, lại hay mang đôi giày "đi fê-te" đi thẳng ra xe. Kết-quả thế nào chắc mấy cũng đoán được. Mùa đông na-uy này là mùa của nước đá. Nước đá khắp nơi, từ bề cửa sổ xuống đến ngạch cửa, ra ngoài sân đến đường nhựa (đường chỉ thật sự là đường nhựa chỉ có 6-7 tháng thôi, thời-gian còn lại chỉ thấy toàn nước đá dày-đặc, không thấy đá, không thấy nhựa, không thấy lê gì cả). Mang giày da láng má đi trên nước đá thì tao ... chèo thua, ấy chưa nói đến chuyện ngón chân tê-cóng lan dần lên gien tận ... óc!

Đó là cái thí-dụ của sự khác-biệt giữa người mới/cũ, nói cách khác giữa người quen và chưa quen phong-thố.

Chắc mấy thế nào cũng thắc-mắc về cách đi-đứng của người bản-xứ. Tao cũng nhân-tiện nói thêm: dĩ-nhiên là nếu nhà xa sở làm thì họ đi xe hơi, còn nếu chỉ cách độ vài ba cây-sô (như trường-hợp tao chẳng hạn) thì đi bộ/ xe đạp/ xe "tổng".

A, ở đây có mấy cái lạ đây: đi xe "tổng" (tạm dịch chữ spark của na-uy). Đây là một phương-tiện di-chuyên rất đơn-sơ nhưng hữu-hiệu của vùng Toten tao đang ở, vùng khác không có. Một hình-thức traineau giống như cái ghế gỗ để ngồi có tay nắm ngang vừa tầm người lái (nhiều cỡ lớn nhỏ tùy tầm-vóc người lái). Nhưng người ta không ngồi mà chỉ để chờ đỡ-đạc hoặc trẻ con. Toàn bộ xe gắn trên 2 thanh sắt đẹp song-song, dày 4-5 mm, cao 30-40 mm dài độ 1,50m. Người lái chỉ đứng một chân trên 1 thanh sắt (có để tựa bàn chân) còn chân kia thì tổng (spark) xuống mặt nước đá. Chiếc xe lướt băng-băng. Lái bằng tay nắm và cả thân mình. Thăng lại bằng cách chịu cả hai chân trên 2 thanh sắt và dẹt rộng ra để tăng sức cản và ma-sát.

Còn đi xe đạp thì không có gì đáng nói ngoại trừ nghệ-thuật lái xe đạp trên nước đá! Tao thì rất dở về nghệ-thuật nên chỉ đi bộ. Và đi bộ trên nước đá thì phải có kỹ-thuật!

Thứ nhất: phải lựa đôi giày mùa đông nào để không cứng, cũng không quá mềm để lúc nào cũng giữ được diện-tích tiếp-xúc với mặt băng. (Có thể mang giày da cứng, nhưng phải là tay thành-thạo đi ski với cặp giò cứng và dẻo, giỏi giữ thăng-bằng để không phải đi mã lại... trượt trên mặt nước đá).

Thứ hai: phải kéo lê đôi giày trên mặt đường. Tao gọi là đi theo kiểu "bại-xuội".

Thứ ba: đi tương-đối nhanh. Để lỡ có trượt chỗ đặt chân này thì bàn chân đã đặt ở chỗ khác rồi. Còn nếu ở chỗ khác mà cũng trơn (đặc-biệt hay gặp vào các tháng 11 hay tháng 3

và trơn láng bóng như tấm gương. Tao gọi các tháng này là "tháng kinh-hoàng" của người đi bộ) thì nếu không giữ được thăng-bằng khi trượt là... té. Ở xứ này, mùa đông không té thì không ... ăn cơm! Châm-ngón này cũng của... tao luôn. Người già, yếu thì đã có cặp "hãm-thiếc" gắn dưới để giày. Bật lên là có 2 hãm răng sắt cắm vào nước đá nghe côm-cộp khi đi.

Đó là một thí-dụ làm quen với phong-thổ. Còn quen với phong-tục thì lại càng "phong-phanh" hơn.

Nói tới phong-tục thì trước hết phải nói tới ngôn-ngữ. Ngôn-ngữ na-uy có cái lợi là dùng được cả ở 2 nước láng-diềng: Thụy-điễn và Đan-mạch (có thể ở cả nước thứ ba là Island). Mình nói tiếng na-uy ở mấy nơi đó thì ai cũng hiểu cả, có điều họ nói mình hiểu được hay không là chuyện khác! Tiếng na-uy có một số mẫu-tự hoàn-toàn không thấy ở nước nào khác: Ø, Å, Æ, lại thêm nhiều cách phát-âm ly-kỹ. Thí-dụ như nội chữ tôi mà có vùng thì đọc là JEG (ngôn-ngữ chánh-thức), có vùng chỉ còn có EG, lại có vùng sơ mắt cả chữ G chót để thành vôn-ven có E thôi. Ly-kỹ nhất có lẽ là cách nói chữ JA (ừ, vâng): vùng thủ-đô và phụ-cận, người na-uy thay vì phát-âm "YA" thì họ chỉ cần nín thở, há miệng và hít hơi vào thật mạnh hước lên một cái dài... là xong! (bảo-đảm thật 100%, không đùa tí nào).

Còn thổ-ngữ thì của nhiều. Đi độ vài mươi cây-sô thôi là đã thấy tiếng nói đổi khác rồi. Vùng tao ở lại có thổ-ngữ bị dân na-uy hay chế-nhạo, thổ-ngữ "totning", giống như đạo trước dân Saigon hay chế-nhạo thổ-ngữ "binh-định" và ngay nay cả miền Nam đang chế-nhạo thổ-ngữ "thái-binh". (Xin lỗi các AH gốc Bình-định). Và hề gặp thổ-ngữ thứ thật (dù) là có nước... điếc con ráy luôn.

Chánh-thức na-uy có 2 ngôn-ngữ: bokmål và nynorsk. Hai ngôn-ngữ này cạnh-tranh nhau ráo-riết, bất phân thắng bại nên trên lãnh-vực hãnh-chánh cũng như giáo-đục, có nhiều tài-liệu, sách vở phải in cả bằng hai thứ tiếng. Ngoài ra lại còn có một ngôn-ngữ thứ ba đáng kể nữa là rikmål.

Sau ngôn-ngữ là tôn-giáo: Na-uy có đủ thứ tôn-giáo. Mạnh nhất dĩ-nhiên là quốc-giáo Tin-lãnh (phái Luther). Tin-lãnh lại chia làm hai phe (chớ không phải 2 phái): phe "thần-chánh" tức do chánh-quyền bổ-nhiệm các chức-sắc, và phe "tự-túc" chớ không tự-cương vì cũng lãnh trợ-cấp như phe kia, nhưng không chịu nhận cho chánh-quyền bổ-nhậm chức-sắc. Tôn-giáo nào có đăng-ký danh-sách tín-đồ là có trợ-cấp, nên ở đây có cả công-giáo, bahai giáo, phát-giáo tây-tạng (đến đây từ lúc đức Dalai Lama chạy sang Ấn-độ), phát-giáo việt-nam, bã-la-môn, do-thái-giáo v...v... Lại có những nhóm nhỏ quá khích, chẳng hạn như "Jehovas vitner" (nhân-chúng của jehova). Tao còn nhớ lúc tao mới tới định cư tại vùng này, có một cặp vợ-chồng na-uy đến gõ cửa thăm tao. Dĩ-nhiên tao mời họ vào nhà và vui-vẻ tiếp chuyện những người bản-xứ muốn làm quen với kẻ "chân ướt chân ráo" này. Sau vài câu xã-giao thông-thương, họ uyên-thuyên thuyết-giảng về Jehova v...v... và v...v... Tao lịch-sự và kiên-nhẫn chịu-đựng 2 giờ mỗi chiều thứ sáu, liên-tiếp 3-4 tuần, gì đó. Tao thấy họ tỏ ra quá khích: tất cả các tôn-giáo khác đều sai, chỉ có Jehovas vitner là đúng.

Cuối-cùng không nhìn được nữa, tao nói: Tôi là Phật-tử đây! Nhưng điều ông nói thế này, thế này không đúng. Tôi không dám nói đức Phật của tôi đúng còn Jesus, Allah, Jehova gì gì đó của ông đều sai, thì xin ông đừng nói như vậy. Tôn-giáo nào cũng dạy người ta làm phải, tránh điều quấy. Thế nào là sai theo ý ông?

Thế là hai vợ chồng chùn mắt. Ông chồng mắt dạng lươn 6 năm sau này (tao không thấy mặt) còn bà vợ đứng làm xếp quây thịt tươi ở một supermarket tao vẫn gặp và bà chào hỏi vui-vẻ (nhưng tránh nói chuyện tôn-giáo).

Giờ tao nói qua về chánh-trị ở Na-uy:

Na-uy có truyền-thông xã-hội chủ-nghĩa (thứ thật 24 ka-ra chớ không phải thứ xếp-hàng cả ngày hoặc xuống hồ cả nước của CSVN) lâu đời. Nền-tảng xã-hội Na-uy hiện-tại là do tư-tướng và thành-quả của đảng Lao-động Na-uy (dấu-hiệu bông hồng đỏ) mà nhà lãnh-đạo hiện tại là bà Gro Harlem Bruntland. Bà này đã từng làm thủ-tướng Na-uy độ 1 năm, hiện là Giám-đốc chương trình Bảo-vệ Môi-sinh của LHQ. Đây là một người dân-bà... đảng nê: tay bằng miệng, miệng bằng tay. Phải xem bà đối-đáp, tranh-luận tay đôi với đương-kiêm thủ-tướng Kåre Willoch trên Tivi mới thấy nê... cái miệng bà. Đảng của bà màu hồng, dĩ-nhiên là thiên tả, tức có nê nê Nga-sô chút ít. Đảng chiếm đa-số ghế tại QH nhưng không nắm chánh-quyền được vì đảng Bảo-thủ (cánh HỮU) liên-kết với đảng Trung-dung của đám nông-dân và đảng Nhân-dân Thiên-chúa-giáo nên chiếm thượng-phong (chỉ hơn vài ghế).

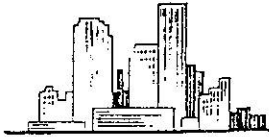
Ông thủ-tướng đầu-sói K.Willoch dĩ-nhiên là thân Mỹ vì là dân cánh Hữu. Ông đã mau lẹ lên án Nga-sô xâm-lăng A-phù-hản, cô-vô và vận-động giải Nobel hòa-bình cho Leich Walesa lên án nhưng lại cũ của dưng-dăng (như Mỹ) với Nam-phi, và mới đây đã mau lẹ lên án Marcos gian-lận bầu cử và ủng-hộ "Cory" Aquino của Phi-luật-tân.

Ngoài ra Na-uy có rất nhiều đảng nhỏ, vì hệ lập được danh-sách đảng-viên (độ 2000-3000 girdó) là có quyền lập-đảng tranh cử. Có được ghế hay không là chuyện khác.

Đảng cực-đoan cũng chẳng thiếu. Chẳng hạn như đảng Cấp-tiến (Fremskrittspartiet) của C.Hagen và nhứt là đảng Mặt-trần quốc-gia (Nasjonal Front) là đảng phát-xít chánh-hiệu còn nai vãng. Con nai này không ngờ-ngác chút nào, vì mới đây đảng trưởng đã phát dynamite cho dân em đi đặt sập một thánh-đường do-thái tại Oslo, sau đó chẳng hiểu muốn quảng-cáo hấp-dẫn thế nào mà lại dân-cảnh một màn Mafia ám-sát người (giả-tạo) ngay giữa phố Oslo rồi cho "cướp xác" đem lên xe có tải-xé đeo mặt nạ, băng số che ký... rồi vọt mất trước mũi cảnh-sát và khách qua đường. Kết-quả là sau đó cảnh-sát điều-tra ra, bắt cả đám giải-tòa và đang xử dưng-dại chưa xong. Được biết đảng này có liên-kết với 2 đảng phát-xít của Đan-mạch và Thụy-điện. Vụ nổ hotel chết người ty-nạn Iran và xung-đốt tại đường-phố Copenhage và vụ nổ ở thành-phố lớn hàng đầu Thụy-điện, Guthenberg là do 2 đảng này chủ mưu.

Về chánh-trị có một vụ đáng nói nữa là vụ gián-điệp Arne Treholt. Chánh-vấn-phòng Bộ Ngoại-giao, cựu học-viên Trường Cao-đẳng Quốc-phông, con một cựu bộ-trưởng nổi-tiếng, anh ta làm gián-điệp cũng lúc cho Irak và Liên-xô cả 10 năm rông! Sở Mặt-vụ Na-uy nghi-ngờ anh chẳng trẻ tuổi đẹp trai này từ lâu, nhưng không hiểu tại sao lại để chẳng ta đường đường vào học Trường CDQP để nắm được các tài-liệu QP na-uy và của

Nato, mãi đến năm trước đây mới chộp chãng ta tại phi-trưởng Oslo với một cặp đũa ứ hồ-sơ mặt. Giỡ thấy đồ bóng, bóng đồ thấy nhao-nhao trước diễn đàn QH, lời kéo ra bao nhiêu lã tai to mặt lớn mới, củ đời-chất. Trong lúc đó Treholt ngồi nhả tũ sang-trọng, có radio, Tivi riêng, sách-báo, thu-viện để ... viết sách kể chuyện mình lăm gián-điệp! Sách chưa viết xong đã có nhiều nhả xuất-bán tranh nhau mua. Bán-thảo chuẩn lên ra ngoài, lên khuôn, in, bán, quảng-cáo rần-rộ. Lại còn được giải-thưởng văn-chương nữa chớ! Chuyện gián-điệp na-uy có khác. Vụ này lăm tao nhớ lại vụ Huỳnh văn Trọng, hay tệ hơn nữa vụ Thái-khắc Chuyên bên mình ngày trước. Chắc mây con nhớ vụ TKC bị vô bao bố đập xuống biển Nam-hải từ trực-thăng... Mỹ!

Giỡ tao trở lại tập-quán Na-uy. Tao sẽ đi từ tập-thể đến cá-nhân, mỗi thứ một chút cho mây có cái nhìn tổng-quát về Na-uy.

Người Na-uy rất thích lập hội. Đủ thứ hội. Lớn nhỏ đủ loại. Chỉ độ mười, hai mươi người là đủ lập hội rồi. Từ Rotary, In the Wheel, Lion, Hồng-thập-tư, Thanh-thập-tự, YMCA... đến hội cắm hoa, đan móc, thêu thùa... đến hội tôn-giáo, hội bệnh (ung-thư, tim, gan, phèo, phổi, lũng... đến cả phong-thấp - mây mà chưa thấy hội phong-tĩnh!).

Có lẽ vì xứ này lạnh quá, mùa đông kéo dài và trời tối lâu quá lại ít trò tiêu-khiển nên họ thích lập hội để gặp nhau... nói dộc cho đỡ buồn chãng? Mỗi tuần họ họp một lần, tại trụ-sở riêng/ thuê-mượn/ tư-gia, uống cà-phê, ăn bánh ngọt, có người thuyết-trình 5-10 phút, rồi xoay qua nói.. dộc. Cũng có khi họ mời người ngoài tới nói chuyện về một đề-tài nào đó cho tất cả nghe. Tao có được nhiều hội kiểu đó mới tới nói chuyện cho họ nghe về VN, về tôn-giáo, văn-hóa VN, về truyền-nhân ... Vừa rồi tao được mời gia-nhập hội Rotary của Raufoss. Tao xem đó là một "hân-hạnh" được xã-hội địa-phương chấp-nhận vào cộng-đồng.

Mây nên biết rằng dân vùng Toten này kỹ lăm (có lẽ không riêng gì vùng này mà có thể cả nước có cũng tâm-tĩnh như vậy). Họ kỹ-thị lẫn nhau đủ lăm, còn nặng hơn bình kỹ-thị Nam-Bắc của người mình lúc trước. Chãng hạn như trong sở lăm của tao có nhiều người na-uy tứ xứ qui-tụ lại. Họ không nói ra (dân Na-uy rất khép kín, ít tâm-sự) nhưng trong buổi tiệc khiêu-vũ cuối năm vừa qua, vợ-chồng tao thăm-dự và được tiếp-đón nông-hậu, vui-vẻ (tụi tao là gia-đình VN duy-nhất tại Kommune này). Trong một lúc ra ngoài cho thoáng, tao gặp 2 người bạn, 1 đến từ phương Bắc và 1 đến từ phương Tây. Họ lần-lượt nói với tao (có lẽ nhờ rượu nên mới mở miệng): "Mây nên khiêm-tôn. Tao đây mặc dù tao lấy vợ ở đây, cất nhà ở đây sống mây chục năm rồi mà họ còn khinh-thường tao. Họ không nói ra, nhưng tao đọc được ý họ. Mây không đọc được ý họ là tự-nhiên rồi, còn tao hiểu họ quá: họ khi tao! Lý-đo: tao không phải là người địa-phương ở đây. Mây ở trong phổ cõn dờ. Tao đây,

từ khi còn nhỏ, gia-đình tao dọn về đây,, cất nhà ngoài kia, không ai thêm chơi với tao, không ai tiếp-xúc với gia-đình tao cả, suốt một thời-gian dài!"

Tao trả lời như thế này: "Tôi biết chớ! Mặc dầu tôi không chắc hiểu hết ý của họ như Ông, nhưng tôi biết vị-trí của thằng da vàng, mũi tẹt ở xứ này. Khiêm-tôn là ngu-ý của Ông thân-sinh tôi khi Ông đặt tên tôi. Hương Hữu là do câu của Không-Tử "hữu xạ tự nhiên hương" ý nói phải giữ đức-tính khiêm-tôn".

Mấy cơ đồng-ý với tao là Rotary club mời tao gia-nhập là một biểu-hiệu tốt cho tao và gia-đình không?

Thấy Na-uy giữ được hoạt-động đều-đặn và êm-âm trong vô-số hội của họ, tao buồn cho tập-thể người Việt ở đây quá. Hội người Việt ở Na-uy này cũng có nhiều mã 10 hội hết 9 đã lục-đục luôn. Khi thí người ngoài thờ-ơ với hội, hội muốn tổ-chức gì cũng phải nán-ní hớt-hối. Khi thí người trong hội lại xả láng, làm bất cần ý-kiến người ngoài. Rốt cuộc rồi nơi nào cũng nát, không biết rá đăm, đẹp tiệm lúc nào đây?

Cá-nhân người na-uy thì khép kín, lạnh-lùng. Hăng xóm, láng-giềng gì cũng vậy, ra đường gặp mặt nhau gật đầu chào hay chỉ "Hei" một tiếng rồi đi thẳng. Ít thấy ai sang thăm ai (na-uy với nhau cũng vậy, nói chỉ đến na-uy với việt-nam). Ở bên nhau năm này qua năm kia, có khi chẳng biết tên họ nhau. Vậy mà họ để ý (có người chủ-ý đến như rình-rập nữa) ai làm gì là họ biết hết. Hệ-thống cảnh-sát ở đây hoạt-động trên căn-bản tinh-báo nhân-dân. Có chuyện gì, cảnh-sát chỉ cần kêu gọi: ai thấy gì khả-nghi yêu-cầu thông-báo. Có khi không chờ kêu gọi, dân cũng điện-thoại tới cho tin ùn-ùn, đủ thứ tin-tức kể cả tin... trật lất nếu không muốn nói là tương-tượng.

Còn chuyện kỹ-thị, thí Na-uy cũng như Anh, Mỹ thôi, nghĩa là cũng kỹ-thị chớ đâu phải không. Có điều họ ngấm-ngấm chớ không để lộ ra. Vấn-đề chính là tùy ở cách cư-xử và sinh-sống của mình. Thứ hỏi ai không ghét khi thấy thí-dụ như một gia-đình VN cả chồng lẫn vợ đều không đi làm - ăn trợ-cấp vô-thời hạn của an-sinh xã-hội hoặc của phong xã-hội -con cái đều đi học, lại đi xe dất tiền, cha một chiếc, con một chiếc. Thêm cái tội, lâu lâu vợ-chồng đánh lộn, rượt nhau ra ngoài sân trước con mắt sùng-sốt của hăng xóm. Thứ hỏi nếu mây mã là hăng xóm na-uy, vợ chồng mây phải đi cấy cả ngày, đóng thuế (rất nặng) nuôi mây người "ở không" kia, lâu lâu lại bị quấy-nhiều vì các loại ôn-ảo bắt-chợt bên đó, mây có thương họ nói không?

Cũng có người bản-chất không thích người ngoại-quốc. Cái đó thí mình chịu thôi. Thí-dụ như có lần tao điện-thoại đến hãng xe hện giờ sửa xe (hãng này tao không quen nhưng phải đến vì lý-do chuyên-môn), tao chỉ mới tự giới-thiệu tên mình trước, chưa kịp nói gì thì nghe người trưởng-xưởng nói ngay: "Cái gì? Tao không hiểu mày nói cái gì cả!" Tao chưa nói điều gì thì ông ta nói chưa hiểu là thế nào? Có phải ông chỉ mới nghe qua cái tên không phải là na-uy là có phản-ứng ngay như vậy không?

Ngược lại thí cũng có không ít người có cảm-tình với ngoại-quốc, người Việt chúng mình chẳng hạn. Họ kiên-nhẫn, tốt bụng, tìm cách làm quen, giúp-đỡ, chỉ về hay ít nhất cũng tới lui, thăm-viếng hoặc thân-mặt hỏi thăm ... (Xem tiếp trang 79)